

Raport z badań ankietowych wśród uczniów i rodziców – diagnoza środowiska szkolnego jako podstawa opracowania Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

- Termin badania: **uczniowie 13 września 2022r., rodzice: 20.09 – 21.09.2022r.**
- Narzędzie i sposób zbierania wyników: ankiety przygotowała i adaptowała do potrzeb szkolnych – M. Gutkowska-Kowalska; badania ankietowe zostały przeprowadzone wśród uczniów i rodziców na terenie szkoły.
- Liczba ankietowanych: **142 uczniów klas 4-8,**
81 rodziców uczniów klas 1 - 5 – 6 - 8
- Opracowanie wyników:
 - 1) zestawienie danych częściowych: K. Król, M. Gutkowska-Kowalska, M. Olewicz, S. Orleańczyk, L. Haładyn, A. Ryder-Siwa, M. Bieñkowska, E. Szotowicz, D. Prokop.;
 - 2) opracowanie zbiorcze zestawień częściowych, wniosków oraz raportu z badań: Marlena Gutkowska – Kowalska przy wsparciu K. Król.

Podsumowanie wyników:

1. Określając uczucia, jakie towarzyszą w związku z powrotem do szkoły uczniowie i rodzice mieli różną hierarchię. Nieco **ponad 48% uczniów klas 4-8 oceniło swoje uczucia po powrocie z wakacji jako brak energii, smutek 37%, zadowolenie 35%, stres, niepokój 34%**. Zdaniem rodziców głównym uczuciem towarzyszącym ich dzieciom jest **zadowolenie 35%, stres, niepokój 28%, akceptacja 25%, zaciekawienie 23%**. Uczniowie wskazując smutek, często kojarzyli go z końcem wakacji. Brak energii, który dominuje we wskazaniach uczniów, u rodziców pojawił się na ostatnim miejscu.

Zdaniem uczniów są to kolejno:	Według rodziców:
1. Brak energii	1.Zadowolenie
2. Smutek	2.Stres, niepokój
3. Zadowolenie	3.Akceptacja
4. Stres, niepokój	4.Zaciekawienie
5. Znużenie	5.Radość
6. Akceptacja	6.Smutek
7. Radość	7.Znużenie
8. Zaciekawienie	8.Brak energii
9.	

2. Uczniowie najbardziej zadowoleni są z poziomu materialnego rodziny, kontaktów z rodziną, kontaktów ze znajomymi i sposobów spędzania czasu wolnego. Wśród rodziców występuje jednorodność, każdą ocenianą dziedzinę (osobistego poczucia bezpieczeństwa, poziomu materialnego rodziny, swojego zdrowia, kontaktów z rodziną, kontaktów ze znajomymi, kontaktów z nauczycielami w szkole dziecka, dostępnych sposobów spędzania wolnego czasu, swojej pozycji w pracy, możliwości rozwoju zawodowego, wyobrażeń o przyszłości, perspektyw życiowych) wskazali, że są trochę zadowoleni a trochę niezadowoleni.
3. **Oczekiwania uczniów wobec nauczycieli** najczęściej obejmowały prośby o ograniczenie: notatek, zadań domowych, pytania na lekcji, sprawdzianów kartkówki. Zwiększenie: ilości wycieczek, wyjść poza teren

szkoły. W relacjach uczniowie zwracali uwagę na potrzebę uprzejmości, pomocy, dokładnego wytłumaczenia tematu, sprawiedliwości „żeby nie karali całej klasy za coś co robi tylko jedna lub więcej osób”.

Rodzicom zależy na dobrej atmosferze w klasie, zintegrowaniu grupy, wsparciu dzieci i ograniczeniu presji, wyrozumiałości i indywidualnego podejścia. W kontaktach z nauczycielami potrzebują bezpośredniej informacji o zachowaniu i postępkach dziecka, dostępności i szybkich reakcji.

4. **Uczniowie mieli trudność w określeniu swoich oczekiwań wobec kolegów**, 38% nie udzieliło odpowiedzi i wielokrotnie stwierdzali, że „nie wiem/ nie mam żadnych”. Wśród wymienionych najczęściej pojawiało się oczekiwanie bycia miłym, pomocnym, nie przeszkadzania podczas lekcji, większej ilości rozmów podczas przerw.
Rodzice oczekują od kolegów dziecka głównie akceptacji, tolerancji, szanowania się, pomocy i wsparcia.
5. Analizując sytuacje, w których rodzice mają kontakt z dzieckiem, **wskazania rodziców były bardziej optymistyczne niż uczniów**. Rodzice wskazali, że wszystkie wymienione czynności robią z dzieckiem kilka razy w tygodniu. Przyznali jedynie, że wspólne uprawianie sportu lub innych zajęć udaje się kilka razy w miesiącu (48%), kilka razy w tygodniu (30%). **Uczniowie stwierdzili, że nigdy nie uprawiają razem z rodzicem sportu (38%), kilka razy w miesiącu (32%)**. Równie negatywnie uczniowie wyrazili się na temat stwierdzenia „wspólnie z rodzicem omawiamy ważne decyzje rodzinne” kilka razy w miesiącu (38%), kilka razy w roku (30%), 50% rodziców twierdzi, że takie decyzje podejmuje z dzieckiem kilka razy w tygodniu.
6. Podobnie wyniki kształtują się, jeżeli chodzi o pytanie dziecka dokąd idzie, z kim się spotyka, na co wydaje pieniądze. **Rodzice zdecydowanie twierdzą, że zawsze pytają o to swoje dzieci. Uczniowie przyznają, że ma to miejsce czasami lub przeważnie.**
7. **Uczniowie częściej niż rodzice zauważają w okolicy swojego miejsca zamieszkania osoby używające wyzwisk i wulgaryzmów** (uczniowie – codziennie, rodzice- kilka razy w miesiącu/ roku). **W jednakowym stopniu – codziennie, dorośli i dzieci widzą osoby palące papierosy**. Pozostałych zachowań uczniowie nie dostrzegają. Rodzice wskazują, że kilka razy w roku widzą osoby pijące alkoholu lub pijane w okolicy miejsca swojego zamieszkania.
8. **Oceniając zachowanie młodzieży w stosunku do papierosów, alkoholu, zażywania narkotyków, stosowania wulgaryzmów i siły we wzajemnych relacjach rodzice zdecydowanie, jednogłośnie stwierdzi, że zachowania takie są zupełnie niedopuszczalne.**
Uczniowie większą tolerancję wskazali wobec palenia papierosów, picia alkoholu i stosowania wulgaryzmów, uznając, że „jest im to obojętne” lub „uważam, że tak być nie powinno”. Z większą niż rodzice tolerancją odnieśli się również **do stosowania siły we wzajemnych relacjach**, 25% uważa, że jest to zupełnie niedopuszczalne, 22% że tak być nie powinno.
9. **Rodzice częściej przyznają się do picia alkoholu w obecności dziecka niż palenia papierosów**, ktoś w domu pali papierosy codziennie (rodzice – 14%, uczniowie 28%) lub pije alkohol kilka razy w roku (rodzice- 37%, uczniowie – 24%)
10. W odpowiedzi na pytanie, co należy zrobić w klasie/ szkole, żeby młodzi ludzie nie stosowali agresji i przemocy, **uczniowie nie mieli najczęściej pomysłów** lub wskazywali pesymistycznie, że nic nie da się zrobić. Wśród pojedynczych odpowiedzi pojawiła się propozycja zwiększenie ilości rozmów na temat agresji z udziałem pedagoga i psychologa.
Wśród rodziców pomysłów było zdecydowanie więcej, dotyczyły głównie: częstych rozmowy na temat relacji międzyludzkich, poszanowanie inności, reagowania na widok krzywdzenia kogoś, nauki tolerancji, zajęcia z pedagogiem, warsztaty z terapeutami, rozmowy z wychowawcą, uświadomić dzieciom do czego prowadzi agresja, pokazać inne sposoby na rozwiązanie problemu, pozwolić bawić się na przerwach, spotkania z kuratorem, policją, pedagogiem, filmy o tematyce przeciwdziałania przemocy, rozmawiać, szukać porozumienia i kompromisu.

Wnioski i rekomendacje:

- 1) Uczniowie pesymistyczniej niż rodzice oceniają powrót do szkoły po wakacjach. Rodzice rozpoznają u dzieci stres, niepokój, natomiast uczniowie definiują to uczucie jako brak energii. **Należy pogłębić diagnozę samopoczucia uczniów. Wrześniowe działania warto skoncentrować na niwelowaniu stresu i ograniczaniu presji związanej ze wzrostem wymagań.**
- 2) Większość uczniów nie zastanawiała się, nad wykształceniem, które planują osiągnąć. Rodzice w większości chcieliby, aby ich dzieci uzyskały wykształcenie wyższe. Należy zintensyfikować działania z zakresu doradztwa zawodowego, ze szczególnym uwzględnieniem
- 3) Uczniowie w większym stopniu niż rodzice są zadowoleni z poziomu materialnego rodziny, kontaktów z rodziną, kontaktów ze znajomymi i sposobów spędzania czasu wolnego.
- 4) Uczniowie wobec nauczycieli mają oczekiwania związane ze zmniejszeniem wymagań a wzrostem przyjemnych doświadczeń. Rodzice oczekują integracji klasy, wsparcia, wyrozumiałości i indywidualnego podejścia. **Ankietowani rodzice wyrażali chęć współpracy z pedagogiem i psychologiem, świadczy to o skutecznym dotarciu do rodziców z informacją o współpracy SP 31 z psychologiem Revital Medic.**
- 5) Uczniowie mają trudność w określeniu swoich oczekiwań wobec kolegów. Rodzicom zależy głównie na akceptacji, tolerancji, szanowaniu się, udzielaniu pomocy i wsparcia. **Część ankietowanych uczniów wyrażała zniechęcenie wobec kolegów i powątpiewanie w zmianę relacji. Warto zwrócić uwagę na poziom integracji klas i wszelkie przejawy izolacji poszczególnych uczniów lub konflikty.**
- 6) Uczniowie w większym stopniu chcieliby spędzania czasu z rodzicami, podczas wspólnych zajęć, większej ilości rozmów, zainteresowania sprawami dziecka, wspólnego podejmowania decyzji. Rodzice w bardziej optymistyczny, wystarczający sposób oceniają wspólny czas z dzieckiem. **Należy rozważyć promowanie wspólnych, rodzinnych form spędzania czasu wolnego.**
- 7) Uczniowie częściej niż rodzice zauważają w okolicy swojego miejsca zamieszkania osoby używające wulgaryzmów i wyzwisk, może to przekładać się na ich bardziej liberalne podejście do stosowania ich również przez młodzież. **Należy uwzględnić stosowanie przemocy słownej w działaniach PWP z uwzględnieniem komunikacji za pomocą mediów społecznościowych.**
- 8) Uczniowie obojętnie podchodzą do używania papierosów i alkoholu przez młodzież. **Zachodzi potrzeba zwiększonych działań w zakresie profilaktyki uniwersalnej i selektywnej.**

Wnioski do pracy wychowawczo-profilaktycznej szkoły w roku szkolnym 2022/2023

1. Wyniki sondażu należy wykorzystać:
 - 1) w opracowaniu:
 - czynników ryzyka i czynników chroniących,
 - zadań Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, w tym szczegółowej tematyki godzin do dyspozycji wychowawcy uwzględniającej tematy zgodne z potrzebami uczniów i rodziców, planu pracy Samorządu Uczniowskiego, którego realizacja powinna w szczególności służyć wzmocnieniu integracji uczniów w środowisku szkolnym i rozwijaniu umiejętności społecznych,
 - 2) w ukierunkowaniu diagnozy specjalnych potrzeb uczniów, w tym wymagających **specjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej**, której formy należy upowszechniać wśród rodziców i uczniów
 - 3) **strategii poprawy klimatu szkoły we współpracy z rodzicami.**
2. W szczególności należy **zachęcać dzieci i rodziców do komunikowania wprost i na bieżąco swoich potrzeb, oczekiwań i niezadowolonych**, które ujawniło się w sondażu, ale do tego konieczna jest **poprawa klimatu szkoły**.
3. Sondaż potwierdził szczególną rolę szkoły w kształtowaniu właściwych postaw i umiejętności społecznych wśród uczniów. Konieczny jest **wspólny wysiłek kadry pedagogicznej i rodziców, aby zapewnić integrację uczniów w zespołach klasowych, w tym z wykorzystaniem wycieczek**, na których organizację uczniowie i rodzice szczególnie liczą.
4. Na spotkaniach z rodzicami należy omówić **rozbieżności między potrzebami uczniów ujawnionymi w sondażu i deklarowanymi przez rodziców**.

5. Rodzice wykazali duże zainteresowanie badaniem ankietowym, licznie w nim uczestniczyli i wykorzystywali pytania otwarte do wyrażenia swoich opinii. **Sondaż jako wygodny dla rodziców należy wykorzystać w pozyskiwaniu ich opinii.**

Opracowanie:
M.Gutkowska-Kowalska
K.Król